

КАТЕДРА ЗА ГРАЂАНСКО ПРАВО

Организација мастер студија на **Трговинскоправном модулу**
Правног факултета Универзитета у Београду

I СЕМЕСТАР

1) Трговинскоправни послови	20 б. – обавезан предмет
2) Уговорно право осигурања	10 б. – изборни предмет
3) Англосаксонско уговорно право	10 б. – изборни предмет

II СЕМЕСТАР

1) Берзански послови	10 б. – изборни предмет
2) Банкарско уговорно право	10 б. – изборни предмет
3) Саобраћајно право	10 б. – изборни предмет
4) Завршни рад	20 б. – општа обавеза

Да би стекао академски назив мастер правник, студент мора да положи обавезан предмет и и два изборна предмета са листе понуђених предмета, као и да одбрани завршни рад.

Распоред изборних предмета из овог наставног плана може да се измени по семестрима зависно од потреба наставног процеса, о чему се студенти обавештавају најкасније две недеље пре почетка првог семестра. Измена распореда подразумева да се уместо неког од изборних предмета у првом семестру предаје и полаже изборни предмет из другог семестра, или да се одређене школске године неки изборни предмет уопште не предаје, нити полаже.

Програм Трговинскоправних послова

Увод – 1) Појам и извори права трговинскоправних послова, 2) Особености и врсте трговинскоправних послова

Трговинскоправни послови робом и услугама

УГОВОР О ПРОДАЈИ РОБЕ

Појам, састојци, закључење, предмети обавеза уговорника, обавезе продавца и купца, одговорност за неизвршење уговорних обавеза, одговорност продавца за рефлексну штету, заједничка правила за обавезе продавца и купца (узајамност испуњења, антиципативни раскид, накнада штете), правни односи произвођача, продавца и потрошача (купац) – одговорност за материјалне недостатке и гаранција, прелаз ризика и трошкова са продавца на купца (транспортне клаузуле)

МЕЂУНАРОДНА ПРОДАЈА РОБЕ

Бечка конвенција – историја, примена, структура, тумачење

Уговор – појам, тумачење, консензуализам, битни састојци, закључење (понуда, прихват), материјална правила купопродаје (начело пријема и одашиљања, битна повреда уговора, захтев за испуњење), обавезе продавца (испорука, материјални недостаци, права купца), обавезе купца (плаћање цене, пријем испоруке, права продавца), заједничка правила за продавца и купца (антиципативна повреда, накнада штете, виша сила, раскид), посебне врсте продаје (инвестиције, енергија, превозна средства)

Прелаз ризика и трошкова – појам, *Incoterms*, садржина клаузула

УГОВОРИ О ТРГОВИНСКИМ УСЛУГАМА

Уговор о посредовању - опште карактеристике, обавезе, права и одговорност посредника

Уговор о трговинском заступању - опште карактеристике, обавезе и права заступника, посебни начини престанка уговора о трговинском заступању

Уговор о комисиону - опште карактеристике, врсте комисиона, обавезе и права комисионара, самостално иступање комисионара

Уговор о контроли - опште карактеристике, врсте уговора о контроли, обавезе, права и одговорност вршиоца контроле

Уговор о ускладиштењу - опште карактеристике, врсте складишта, обавезе, права и одговорност складиштара

Уговор о отпремништву - опште карактеристике, обавезе, права и одговорност шпедитера, посебни облици шпедиције

Уговор о грађењу - опште карактеристике, обавезе извођача радова, обавезе наручиоца радова, примопредаја грађевине и радова, одговорност извођача за недостатке грађевине, одговорност пројектанта за недостатке грађевине, одговорност за штету трећим лицима, посебне врсте уговора о грађењу

Послови хартијама од вредности

МЕНИЧНО ПРАВО

Увод - појам и особине, историја, извори права, правна природа, врсте, начела, елементи (битни, претпостављени, факултативни)

Меничне радње - појам меничних радњи, издавање, умножавање, пренос (индосамент и цесија), акцепт, интервенција, авал, презентација, исплата, протест, нотификација, регрес, тужбе и приговори, амортизација, домицилирана меница, бланко меница, сопствена меница, важније новине Конвенције УН о међународним трасираним и сопственим меницама, неосновано обогаћење, застарелост

ЧЕКОВНО ПРАВО

Увод - појам, историја, извори права, значај, правна природа, врсте и елементи чека

Чековне радње – појам чековних радњи, издавање, умножавање, пренос, авал, интервенција, презентација, исплата, опозив, протест, нотификација, регрес, тужбе, приговори, амортизација, застарелост

Литература:

Обавезна:

- 1) Небојша Јовановић, Вук Радовић, Мирјана Радовић, *Трговинско право*, Београд, 2020. год. или касније издање (делови обухваћени програмом).
- 2) Мирко Васиљевић, *Трговинско право*, Београд, 2011. или касније издање (делови обухваћени програмом).
- 3) Јанковец Ивица, *Привредно право*, Београд (делови обухваћени програмом), 1999. год. или касније издање.
- 4) Закон о облигационим односима – чланови обухваћени програмом.

Необавезна (допунска):

- 1) Милан Бартош, Зоран Антонијевић, Владимир Јовановић, *Менично и чековно право*, Београд, 1974.
- 2) Зоран Антонијевић, *Привредно право*, Београд, 1989.
- 3) Владимир Капор, Славко Царић, *Уговори робног промета*, Београд, 1996.
- 4) Александар Голдштајн, *Привредно уговорно право*, Загреб, 1980.
- 5) Небојша Јовановић, „Појам уговора у англосаксонском праву“, *Анали Правног факултета у Београду*, 1/2008, стр. 63-88.
- 6) Roy Goode, *Commercial Law*, Penguin Books, 1995, 2004.

- 7) Ewan McKendrick, *Goode on Commercial Law*, Penguin Books, London, 2010.
- 8) Twomey, Jennings, *Anderson's Business Law*, South Western, US, 2011.
- 9) Miller & Jentz, *Business Law Today*, Thomson, South Western, US, 2004.
- 10) Mercadal Barthelemy, Patrice Macqueron, *Le droit des affaires en France*, Levebvre, Levallios, 2005.
- 11) Morandiere, Rodiere, Houin, *Droit Commercial*, Dalloz, Paris, 1958 (tome I et II).
- 12) Chaudet Francois, *Droit suisse des affaires*, Helbing & Lichtenhahn, Bale, Geneve, Minuch, 2000.
- 13) Claus-Wilhelm Canaris, *Handelsrecht*, 24. Auflage, München, 2006.
- 14) Јелена Перовић, *Међународно привредно право*, Београд, 2007 (део обухваћен програмом).

Програм Уговорног права осигурања

1. **Уопште о осигурању:** Улога и значај осигурања, техничка организација осигурања, Појам и дефиниција осигурања, Извори права осигурања - закон, општи и посебни услови.
2. **Врсте осигурања – поделе осигурања:** Осигурање имовине и осигурање лица, Животна и неживотна осигурања, Остале поделе осигурања.
3. **Општа правила за осигурање имовине и лица:** Основни појмови – ризик, сума осигурања, премија осигурања, осигурани случај, осигураник.
4. **Општа правила за осигурање имовине и лица:** Заступници и посредници у осигурању; Одговорност заступника и посредника осигурања, Остала уговорна питања.
5. **Право осигурања Европске уније:** Три генерације директива, Значај Директива за настанак јединственог тржишта осигурања ЕУ, Слобода пружања услуга осигурања, Слобода куповине услуга осигурања, Основни принципи европског уговорног права осигурања.
6. **Уговор о осигурању:** Појам, Настанак и трајање уговора о осигурању, Обавезе осигураваача и осигураника у тренутку закључења уговора, за време важења уговора и у тренутку настанка осигураног случаја.
7. **Уговор о осигурању:** Карактеристике правног посла осигурања, Престанак осигурања, Застарелост права из осигурања.
8. **Уговор о осигурању:** Однос осигурања и грађанске одговорности – кумулирање права, Осигурање за туђ рачун.
9. **Уговор о осигурању и заштита потрошача:** Потрошач услуга осигурања, Директива о неправичним клаузулама у уговорима са потрошачима, Обавеза информисања потрошача услуга осигурања од стране осигураваача у тренутку закључења уговора и за време важења уговора, Обавеза саветовања уговараача осигурања од стране посредника осигурања и осигураваача у тренутку закључења уговора и за време важења уговора.
10. **Осигурање имовине:** Начело обештећења, Интерес, Накнада из осигурања – Елементи за одређивање накнаде, Процена накнаде, Исплата накнаде, Вредност осигуране ствари као елемент за одређивање накнаде, Пренос уговора о осигурању на прибавиоца осигуране ствари, Суброгација.
11. **Осигурање имовине:** Осигурање од одговорности – Општа правила, Правни односи између осигураваача и осигураника, Правни положај трећих оштећених лица, Директна тужба.
12. **Осигурање имовине:** Осигурање од ауто-одговорности – Појам, Општа правила, Обавеза закључења уговора о осигурању ауто-одговорности,

- Моторно возило као предмет осигурања, Искључења из осигурања, Трећа лица, Гарантни фонд, Систем зелене карте.
13. **Осигурање лица:** Заједничке особине и врсте, Осигурање живота – Појам, Поделе, Искључења, Права из Математичке резерве: редукација осигуране суме, Откуп осигурања, Аконтација осигуране суме, Залагање полисе, Осигурање живота у корист трећих лица.
  14. **Осигурање лица:** Осигурање од последица несрећног случаја, Појам ризика незгоде и околности од значаја за његову процену, Обим осигуравајућег покрића, Корисници осигурања, Обавезно осигурање.
  15. **Реосигурање:** Појам, Карактеристике, Врсте.

Програм Англосаксонског уговорног права

ОПШТЕ УГОВОРНО ПРАВО

ЕНГЛЕСКИ СИСТЕМ ОБЛИГАЦИЈА И УГОВОРА – Место уговора у систему енглеског права, Извори права, Енглеско уговорно право, Опште и посебно уговорно право
ПОЈАМ УГОВОРА – Дефиниција, Теорија противчинидбе, Врсте противчинидбе, Двострани и једнострани уговори, Услови, Добročини уговори, Привидни уговори, Улога намере, Одступања од теорије противчинидбе, Теорија естопела, Правни и пословни ризик, Трговински уговор, Бечка конвенција
НАЧЕЛО САВЕСНОСТИ И ПОШТЕЊА

УСЛОВИ ЗА НАСТАНАК УГОВОРА – Врсте, Способност уговарања, Малолетници, Умоболници, Пијанци, Правна лица, Форма уговора, Неформалност, Одступања, Раскид и измена писменог уговора, Врсте форме, Доказивање садржине писменог уговора, Бечка конвенција

ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА – Процес закључивања, Преговори, Предуговор, Понуда, Прихват понуде, Техника писања уговора
ТУМАЧЕЊЕ УГОВОРА

МАНЕ ВОЉЕ – Преглед, Грешка, Погрешно приказивање,
САДРЖИНА УГОВОРА – Мешање састојака са "terms", Врсте углавака
ДЕЈСТВО УГОВОРА- Опште поређење, Стварноправно дејство, Трећа лица, Промењене околности

ПРЕСТАНАК УГОВОРА – Основна учења, Раскид уговора, Уговорна одговорност
ОПШТА ПИТАЊА ОД ЗНАЧАЈА ЗА УГОВОРНО ПРАВО – Непостојање опште теорије облигација, Уговорна казна, Капара и предујам, Затезна камата, Новчане обавезе, Отпуст дуга, Застарелост

ПОСЕБНО УГОВОРНО ПРАВО (ПОЈЕДИНИ УГОВОРИ)

ПРОДАЈА – Појам, Назив, Разлози и значај купопродаје, Правни извори, Врсте уговора, Разграничења, Форма, Битни састојци (врсте, цена, ствар), Дејство уговора, Прелаз ризика, Обавезе уговорника, Обавезе продавца (набрајање, предаја, ствари, слобода уговарања, место, време, начин, трошкови, право САД), Обавезе купца (набрајање, преглед ствари, пријем ствари, плаћање цене), Заштита продавца (врсте заштите, стварноправна средства: врсте, задржавање ствари, залога, заустављање у превозу, препродаја; Облигационоправна средства заштите продавца: врсте, тужба за цену, тужба за накнаду штете; остала средства заштите продавца, право САД), Заштита купца, Системи регулисања и случајеви заштите, Пропуштање предаје, Закасна предаја, Неусаглашеност ствари са уговором (значај неусаглашености за права купца, отклоњивост законских правила о неусаглашености, појам неусаглашености, права купца због неусаглашености, штета због неусаглашености, мања и већа количина), Правне мане, Заштита купца по основу стицања од невласника, Право потраге, Оброчна продаја, Право САД

ПОВЕРАВАЊЕ СТВАРИ – Појам, Назив, значај и порекло, Услови настанка (елементи), Врсте поверавања, Разграничења, Престанак уговора и застарелост, Права и обавезе уговорника, Обавезе примаоца (чување ствари, одржавање ствари, обављање посла, враћање ствари), Права примаоца (набрајање, држање ствари и заштита државине, накнада за рад, залога), Права и обавезе поверитеља (ваљаност ствари, обавештавање и преглед ствари), Бесплатно поверавање (област примене и врсте), Бесплатна остава (појам, форма и пажња, употреба ствари и трошкови, Банкарска остава, невољна остава, бесплатно дело или налог, послуга), Наплатно поверавање (област примене и врсте, наплатно дело, правни извори и област примене, пажња, трајање и накнада, ништавни углавци), Наплатна остава (појам, форма и примена, права и обавезе, одговорност примаоца, залога, констигнација), Угоститељска остава (појам и оправдање посебног режима, ограничење примене посебног режима, трајање уговорног односа, права и обавезе уговорника, одговорност хотелијера, ослобођење од одговорности, ограничење одговорности, залога, одговорност осталих угоститеља), Закуп покретних ствари (појам, изрази и правни извори, битна обележја и разграничења, значај и порекло, врсте, форма, битни састојци, обавезе закуподавца, обавезе закупца, одговорност, престанак потрошачког закупа отказом), Ручна залога (појам, правни извори, значај и историја, форма уговора, способност уговарања и предмет залогa, обавезе и права залогодавца, обавезе залогопримца, права залогопримца, престанак уговора и залогa, испкуп од залагаоничара)

ЗАСТУПАЊЕ – Појам и разграничење, Правни извори, Значај заступања, Разграничења (разлог разграничења, разлика од независног уговорника, разлика запосленог и независног уговорника), Врсте заступника, Односи код заступања, Однос заступаног и заступника, Уговор о заступању (појам, битни састојци, способност уговарања, форма) Настанак заступања (правни основи /начини/ настанка, споразум, накнадна сагласност, понашање заступаног, нужда, заступање, по сили права у САД), Права и обавезе заступника, Престанак заступања (начини престанка, престанак вољом уговорника, престанак по сили права), Однос заступника и трећег лица (успостављање односа, начело необавезивања заступника, неовлашћено заступање, изузеци од начела), Однос заступаног и трећег лица (дејство заступања, врсте овлашћења, обавештавање трећег лица о заступаном лицу, испуњење уговора преко заступника, Конвенција о заступању), Електронски заступник

Предавачи – проф. др Небојша Јовановић, проф. др Вук Радовић, проф. др Мирјана Радовић

Литература

Обавезна:

- 1) Небојша Јовановић, Увод у *common law* уговорно право, Правни факултет, Београд, 2015.

Допунска (необавезна):

- 1) Guenter Treitel, *An Outline of the Law of Contract*, Oxford, 2004.
- 2) Ewan McKendrick, *Contract Law*, London, 2007.
- 3) John Cartwright, *Contract Law*, Oxford, 2007.
- 4) Anderson R., Fox I., Twomey D., *Business Law*, South/Western Publishing Co., Cincinnati, 1987.
- 5) Atiyah P.S., Adams John, MacQueen, *The Sale of Goods*, Pearson, Harlow, 2005.
- 6) Cheesman Henry, *Contemporary Business and Online Commercial Law*, Pearson, New Jersey, 2009.
- 7) Goldman Arnold, Sigismund William, *Business Law*, South-Western, Mason, 2008.
- 8) Miller Roger, Jentz Gaylord, *Business Law Today*, Tomson, South-Western, Mason, 2003.

Програм курса Берзанских послова

БЕРЗАНСКИ ПОСАО – појам, особине, врсте, уговорници

ЗАКЉУЧЕЊЕ БЕРЗАНСКОГ ПОСЛА – начини, берзански налог (појам, форма, садржина, врсте, клаузуле о начину руковања, руковање налогом), извршење налога и закључење посла (начини закључења, место и време закључења, форма посла, закључница)

БИТНИ САСТОЈЦИ БЕРЗАНСКОГ ПОСЛА – ствар (појам берзанске ствари, услови за пуноважност, допуштеност предмета, услови пријема у котацију, начини пријема у котацију, поступак пријема у котацију, прекид и престанак котације, одређеност предмета, могућност предмета), цена (појам, курс, врсте курсева, чиниоци који утичу на кретање курсева, берзанске тенденције, берзански индекс, објављивање курсева (курсна листа), утицај права у вези са вредносницом на цену, котирање, поремећаји котирања)

ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ПОТРАЖИВАЊА У БЕРЗАНСКОЈ ТРГОВИНИ – појам обезбеђења и врсте односа у којим се јавља, обезбеђење у односу клијента и трговца (обезбеђење клијентове тражбине, обезбеђење трговчеве тражбине), обезбеђење између трговаца

ПРЕСТАНАК И ИСПУЊЕЊЕ БЕРЗАНСКОГ ПОСЛА – престанак берзанског посла, испуњење берзанског посла (основни појмови, субјекти и предмет испуњења, време и место испуњења, начин испуњења, испуњење пребијањем, последице неиспуњења берзанских послова)

ОДНОС ТРГОВЦА СА КЛИЈЕНТОМ – купопродаја и налог, одговорност трговца (врсте одговорности, имовинскоправна одговорност)

ПОСЕБНИ БЕРЗАНСКИ ПОСЛОВИ – појам и врсте, прости послови (појам и подела, дневни посао, рочни посао, непреносив и преносив посао, обичан и премијски посао) посао са одустанком (пишманлук), посао распона (стелажни посао), поновни посао, одбитни посао, есконтни посао, посао разлике (диференцијски посао), посао размене (своп посао), сложени послови (врсте, продужни – репортни посао, равнатељски – арбитражни, посао)

БЕРЗАНСКЕ СМИЦАЛИЦЕ – уводна учења (појам и санкционисање), поједине (именоване) смицалице (трговина упућеног, остале смицалице)

Литература

- 1) Небојша Јовановић, *Берзанско право*, Београд, 2009 (делови обухваћени програмом)

Предавачи – др Небојша Јовановић, др Вук Радовић, др Мирјана Радовић

Програм Банкарског уговорног права

I УВОД – појам, предмет и извори, банкарског уговорног права; однос с другим гранама права

II ОПШТИ ДЕО – појам, природа, особине, елементи, врсте банкарских послова; појам банке и клијента, општи услови пословања банака, опште обавезе банке (банкарска тајна, информисање, саветовање и објашњење, идентификација клијента, појачана пажња), одговорност банке и њених службеника, општа права и обавезе клијента (право пребијања, раскид пословног односа, обавеза плаћања накнаде, заложно право банке)

III ПОСЕБАН ДЕО -

1. Депозитни послови – појам, правна природа и врсте депозита, новчани депозит (опште карактеристике, обавезе уговорних страна), улог на штедњу (опште карактеристике, обавезе уговорних страна), неновчани депозит (опште карактеристике, обавезе уговорних страна), депозит хартија од вредности (опште карактеристике, обавезе уговорних страна).
2. Банкарски рачун – правни основ, отварање рачуна, ималац рачуна, врсте рачуна, одобравање и задуживање рачуна, условно одобравање рачуна, извод из рачуна,

- салдо, сторнирање, накнада за вођење рачуна, прекорачење рачуна, обрачун камата, окончање правног односа у вези са рачуном, текући рачун (опште карактеристике, правни режим и дејство, обавезе уговорних страна).
3. Платни промет (услуге плаћања) - појам и поделе, готовински и безготовински платни промет, организација за платни промет, инструменти безготовинског платног промета, врсте преноса средстава (трансфер одобрења и трансфер задужења), налог за плаћање, овлашћење директног задужења, плаћање путем платних картица, плаћање путем чека, неовлашћено плаћање.
  4. Уговор о кредиту – појам, опште карактеристике и врсте уговора о кредиту, закључење уговора (елементи, форма, обавезе банке пре закључења уговора), права и обавезе уговорних страна, посебни начини престанка уговора о кредиту, есконт, ломбард, потрошачки кредит, уговор о револвинг кредиту.
  5. Уговор о факторингу – појам, опште карактеристике и врсте уговора, правни однос фактора и повериоца, правни однос фактора и дужника, правна природа и разграничење од сродних послова.
  6. Уговор о форфетингу – појам и опште карактеристике, видови уступања потраживања, равна природа и разграничење од сродних послова.
  7. Уговор о сефу – појам и опште карактеристике, правна природа, обавезе уговорних страна, законско заложно право банке, престанак уговора.
  8. Посао инкаса (наплате потраживања) – појам, правна природа и врсте документарног инкаса, правни односи код документарног инкаса, одговорност банке.
  9. Акредитив – појам, опште карактеристике и врсте акредитива, обични акредитив, правни односи код документарног акредитива, начела документарног акредитива, робна документа код документарног акредитива, поделе документарног акредитива.
  10. Банкарска гаранција - појам гаранције, гаранција у упоредном праву, правни односи код гаранције, правна природа и разграничења у вези са гаранцијом, елементи (банкарске) гаранције, пренос гаранције и измене основног уговора, врсте (банкарске) гаранције.

Литература

Обавезна литература

1. Мирко Васиљевић, *Трговинско право*, Београд, 2012, стр. 350-440.
2. Стеван Шогоров, *Банкарско право*, Пословни биро, Нови Сад, 2005.
3. Ивица Јанковец, *Привредно право*, Београд, 1999.

Допунска литература

1. Зоран Антонијевић, Милан Петровић, Божидар Павићевић, *Банкарско право*, Београд, 1982.
2. Christian Gavalda, Jean Stoufflet, *Droit bancaire, Institutions – Comptes – Opérations – Services*, 3e édition, Paris, 1997 или новије издање.
3. E. P. Ellinger, E. Lomnicka, R. J. A. Hooley, *Modern Banking Law*, Oxford, 2002 или новије издање.
4. Hans-Peter Schwintowski, Frank A. Schäfer, *Bankrecht, Commercial Banking – Investment Banking*, 1997 или новије издање.
5. Siegfried Kümpel, *Bank- und Kapitalmarktrecht*, 3. Auflage, Verlag Dr. Otto Schmidt, Köln, 2004 или новије издање.

Прописи

1. Закон о облигационим односима (*Сл. лист СФРЈ*, бр. 29/78, 39/85, 45/85, 57/89, *Сл. лист СРЈ*, бр. 31/93), чл. 1035-1088

2. Закон о заштити корисника финансијских услуга (*Сл. гласник РС*, бр. 36/2011)
3. Закон о платном промету (*Сл. лист СРЈ*, бр. 3/02, 5/03, *Сл. гласник РС*, бр. 43/04, 62/06, 111/2009, 31/2011)
4. Закон о банкама (*Сл. гласник РС*, бр. 107/05, 91/2010)

Предавачи и предавања

Предавачи: др Мирко Васиљевић, др Небојша Јовановић, др Вук Радовић, др Мирјана Радовић.

Програм Путничког саобраћаја

УВОД У САОБРАЋАЈНО ПРАВО

САОБРАЋАЈ – појам, значај, назив, врсте, особине, употребљивост саобраћајних грана
САОБРАЋАЈНО ПРАВО – појам, значај, назив, предмет, садржина, метод, особине, начела, место у систему права, извори (врсте, међународни извори, домаћи извори)

ЈАВНО САОБРАЋАЈНО ПРАВО

ОРГАНИЗАЦИЈА САОБРАЋАЈА – саобраћајни систем, чиниоци саобраћаја (врсте, саобраћајнице, превозна средства, саобраћајна средишта, превозиоци), организација домаћег саобраћаја, организација међународног саобраћаја (уводна разматрања, међународне организације у саобраћају, провоз /транзит/, извоз услуга превоза)

ЦАРИНЕ У САОБРАЋАЈУ – појам и врсте царина, повластице за возила, царине у међународном саобраћају (Истанбулска конвенција, царинске повластице, систем обезбеђења)

НАДЛЕЖНОСТ СУДОВА – значај надлежности судова у саобраћају, надлежност у домаћем саобраћају (стварна, месна и уговарање надлежности), надлежност у међународном саобраћају (предмет уређивања, одлучујуће чињенице, искључива надлежност домаћег суда), судски имунитет

ИМОВИНСКО САОБРАЋАЈНО ПРАВО

УВОДНА РАЗМАТРАЊА, ДЕЛОВИ, СТВАРНА ПРАВА

УГОВОРИ О ПРЕВОЗУ – појам уговора, лица код уговора, сврха уговора, природа правила, битни састојци уговора, закључење уговора, превозне исправе, особине уговора, правна природа уговора (основна разматрања, трговинскоправна природа?, грађанскоправно порекло?), врсте уговора, испуњење уговора, престанак уговора (повлашћење наручиоца, право на одустанак)

УГОВОР О ПРЕВОЗУ ПУТНИКА

Основна учења - Појам и структура односа, Однос са превозом ствари, Особености у односу на превоз ствари,

Права и обавезе - Обавезе превозиоца, Обавезе путника, Право на одустанак, Путна карта

Одговорност превозиоца путника - Основна разматрања, Случајеви и трајање превозничке одговорности, Основ одговорности за смрт и повреду путника (Системи успостављања основа, Систем двојног основа)

Ограничење одговорности - Начин одређивања границе, Границе по гранама саобраћаја, Неограничена одговорност

Одговорност за помоћнике и одговорност помоћника

Остваривање права на одштету - Захтев за одштету, Застарелост права на одштету

Појачана заштита путника од поремећаја у превозу - Значај посебног правног уређивања, Потреба за појачаном правном заштитом, Извори права, Поремећаји у превозу, Основ одговорности, Примена заштитног права, Права путника у појачаној заштити, Поступак остваривања права

Одговорност путника

УГОВОР О ПРЕВОЗУ ПРТЉАГА

Уводна разматрања - Појам уговора и правни извори, Однос са другим уговорима, Битни састојци уговора, Закључење уговора, Пртљажница

Права и обавезе - Обавезе превозиоца, Обавезе и права путника,

Одговорност превозиоца - Два правна режима, Одговорност за ручни пртљаг,

Одговорност за регистровани пртљаг

Остваривање права на одштету - Редослед радњи, Захтев за накнаду штете (приговор, Застарелост права на одштету)

Одговорност путника

ПРЕВОЗ СА ВИШЕ ПРЕВОЗИЛАЦА – сложени превози, збирни превоз, превоз путем стварног превозиоца

двојни превоз - појам и структура односа, разграничења од сличних превоза, права, обавезе и одговорност превозиоца (три односа – однос у главном превозу, однос у допунском превозу, однос корисника главног превоза са допунским превозиоцем)

узастопни превоз – појам, разграничење и терминологија, организовање, учесници и структура односа, одговорност превозиоца (основна правила, одговорност у превозу путника по гранама превоза, одговорност у превозу ствари по гранама превоза, ограничење одговорности), право регреса (особена правила, поједине гране саобраћаја), наплата и деоба превознине

Литература:

Обавезна:

- 1) Небојша Јовановић, *Саобраћајно право* (општи део), Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2017 (делови обухваћени програмом)

Допунска (необавезна):

- 1) Миодраг Трајковић, *Поморско право*, Мисао, Београд, 2004. или касније издање;
- 2) Мирко Васиљевић, *Трговинско право*, Београд, 2011 (или касније издање) – уговори о превозу путника у железничком, друмском, ваздушном и мешовитом превозу
- 3) Nebojša Jovanović, *Transport Law of Serbia*, International Encyclopedia of Laws, Kluwer Law International (gen. editor prof. dr R. Blanpain), The Hague, Holland, 2016.
- 4) Бранко Јакаша, *Уџбеник пловидбеног права*, Загреб, 1983.
- 5) Бранко Јакаша, *Копнено и зрочно саобраћајно право*, Загреб, 1969
- 6) Борислав Ивошевић, *Саобраћајно право*, Београд, 2005.
- 7) Небојша Јовановић:
  - „Наутичка (навигациона) грешка као разлог искључења превозиочеве одговорности за штету“, *Привредноправни приручник*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 7-8/1992.
  - „Посебни разлози ослобођења од одговорности речног превозиоца робе – случајеви посебних опасности“, *Анали Правног факултета у Београду*, Правни факултет у Београду, Београд, бр. 5/1992.

- „Ликвидација заједничке хаварије“, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 1-2/1993.
- „Појам заједничке хаварије и услови за њено наступање“, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 5-6/1994.
- „Рецептна и скриптурна одговорност бродара за губитак и оштећење робе“, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 11-12/1995.
- „Општи начин ограничења од одговорности речног превозиоца робе“, *Правни живот*, Удружење правника Југославије, Београд, бр. 10-11/1995.
- „Одговорност пловидбеног превозиоца за радње помоћника“, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 3-4/2000.
- „Типични случајеви заједничке хаварије по међународним и домаћим правилима“, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 1-2/2001.
- „Одговорност предузетника мешовитог превоза робе“, *Право и привреда*, Удружење правника у привреди Југославије, Београд, бр. 1-4/04.

8) Душанка Ђурђев, Превоз путника морем, *Правни живот*, Београд, бр.11/2004.

9) Светислав Јанковић:

- „Одговорност ваздухопловног превозиоца за штете које путник претрпи узроковано незгодом услед оштећења здравља за време превоза, а које није на ваздухоплову“, *Право и привреда*, бр. 7-9/2013.
- „Опште ограничење одговорности у унутрашњој пловидби“, *Право и привреда* 7–9/2014.
- „Одговорност железнице за закашњење у предаји робе“, *Право и привреда* бр. 7-9/2016.
- „Неограничена одговорност превозиоца“, *Анали Правног факултета Универзитета у Београду*, бр. 2/2018.

10) Ана Павловић, „Искључење уговорне одговорности бродара у унутрашњој пловидби“, *Право и привреда*, Београд, бр. 1-3/2003